

Svatí prožívali Pánovy bolesti. Pánovo Slovo je v jejich životech vždy činem. Otcovo Srdce je slavnostně otevřené dokořán, když zakouší, jak svatí se Synem společně

jednají. Probodnuté Srdce Pánovo mi otevírá náruč: neuzavírá se do žalu. Důležitá je vždy skrytost a diskrétnost. To jsou vlastnosti Královny celého tvorstva. Růženec aktivuje oživující ctnosti.

Život žitý z naděje je životem z lásky: pro toho, kdo neustále svým životem těší Pánovo Srdce. Kdosi uvádí, že zář Pán dává duši při zádušní mši; není-li sloužena, pak ji vykoupený dostává až při setkání s Pánem při vstupu do nebe. Tomu, kdo je na straně Srdce, je vlastní tanec Radosti. Tančíme také ve velekněžské hlubině Pána. Čím více je do nás zasazen klenot Pánova velekněžství, tím více se Pánu podobáme. Více si o všem máme povídat s nebeským Otcem. Měli bychom se zadívat do trpělivého Otcova Srdce.

Ježíše se pořád ptali, z jakého ducha to či ono koná. Nemůžeme být odlišní, jiní než Pán, jde-li o jeho Ducha. Když Ježíš odchází, sesílá Ducha Svatého. Duch Svatý je Boží Osoba nejhlubší mystiky. Nebe je plné rudého, krvavého Srdce Lásky. Nelze zaměňovat pozemské věci s mystickými. Do každé rodiny i farnosti Pán daroval své Srdce (trojiční podoba vztahů).

Zachovat si věrnost je úplně bazální ctnost. Máme Pánovo Srdce dýchat (projev Ducha)! Pán je též Plačící Rádost. Jsme-li oděni do plnomocných odpustků, jsme čistí: Pán nás takto rád vidí, jinak s naší zabláceností se mu nepracuje nejlépe (tím se „odpuštěk“ nevynucuje, ani se nesnižují jiné očišťující Pánovy zásahy do našeho života). *Plnomocné odpustky jsou vždy doslovným obmýváním našich nohou samotným Kristem* (stejně tak bychom měli umývat nohy druhým). Boží spravedlnost se nachází uvnitř Božího milosrdenství. Milosrdenství je konkrétní čin samotného Boha (srv. Karczubová Luisa, *Blahoslavenství*).

Přichází hodina, kdy se Pán ujímá světa. Pravá radost je věčná, neskrývaná a veliká. Procházíme nyní ulicemi s hořícím Pánovým Srdcem. Pán do těchto ulic přichází se všemi svatými: řadí si je postupně do řad – než vystoupí ve své slávě, ve Druhém příchodu. Svou církev si Pán přeje dokonale očistit; nejdříve jí ukazuje, co je důležité. Kdo je Pánu blízko, hoří.

Vrchol dějin církve je udílení kněžství každému srdci – takto chce mít Pán naplněné „liturgické nebe“: abychom všichni celebrowali, oslavovali jeho Srdce. To je skutečná podstata tzv. všeobecného kněžství, královského a věčného. Svými božskými slzami Pán křtí nepokřtěné.

Každý člověk má v sobě víc otcovství nebo mateřství: ale má obojí. Vcházet do stále většího milosrdenství je možné jen jeho Srdcem. Nastává porod Pánova Druhého příchodu. Vědomě se ukrýváme pod plášť Marie, abychom nedávali najevo, jak jeho tajemství hoří. A přitom projevy jeho Srdce, sálající tajemství, zbavuje svět a srdce člověka bacilů a nemoci (a pokud Pán uzná za vhodné, i koronaviru). Rozlišení jde napříč božským tichem a vřavou světa. Pod pláštěm Marie dokážeme zakusit, jak se Pánovo Srdce chvěje.

Pánovo Srdce je středem vesmíru. Pán je zde, aby drtil hlavu draka. Učíme se přitom sledovat každou kapičku Pánovy krve. Ta se mísí s našimi slzami, i s naší krví. Setkáváme se přímo s nebem: konkrétním, osobním, našim domovem.

Trojiční ticho. *Na tichosti srdce závisí moment Pánova Druhého příchodu.* Rozjímáme nad Pánovým, Božím štěstím. Vše začíná návratem do Pánova Srdce. Božský charakter odpustků se projevuje i u toho, kdo se nachází uprostřed temné noci. Krev je láska a láska je krev: hlubinná radost.

Svatý Ignác důvěrně tuto hlubinu trojičního Srdce znal: *každá jeho činnost byla mučednictvím*. Náš život je plný Pánovy přítomnosti, pokud jsme neustále očišťování jeho hořící Krví.

Bez znalosti Pánova Srdce nemáme ani dispozici účinněji druhým poradit, co mají konat. Pánovo Srdce svítí také fialovou barvou: bázeň Ducha Svatého. Každý Pánův příchod při proměňování je obrazem jeho slavného Druhého příchodu. Nejdrahocennější perla (bílá) je svoboda: na ní se lámou ostatní barvy. Vyprávějme o tom, co vykonal Pán v našich životech, jen po solidním rozlišení. Věčný tep našich životů je obtížně pochopitelný pro toho, kdo vidí jen kazy a chyby. Osobní svatost není zkopírovaná; proto ti, kteří hledají strukturální fráze, Ducha v životě bližního nepřechtou. Milovat (i odpouštět) vždy musíme jako první. Tak to dělá Pán. Pánovo Srdce se vyznačuje pružností a mladostí. Pevnost Pánova rozhodnutí a citlivou lásku Srdce jeho mladá skotačivost neruší.

Pán může „úřadovat“, když máme v srdci pokoj. Pokud je naše srdce svobodné, poslouchá Pána naprosto. Tak jako Královna Maria. Čtyři týdny v ignaciánských exerciciích: fialoví kající, stříbrní vděční, bílí pokročilí, zlatí dokonalí. Nacházíme hlubinu Pánova velekněžství v jeho Srdci? Vše začíná úctou (fundamentem exercicií) k Srdci, tvůrci života. Jen s pohledem na Pána jsme schopni provolávat mu slávu: tomu, který žije a vládne. Pánovo Srdce je blažené, spočívá-li uvnitř trojiční lásky. Jsme tam také pozváni: odtud ukrytí objímáme věčným tepem našeho Pána.

Životní zkušenost spirituality: jak lneme každý k Pánu. Tak třeba jezuita žije, hoří-li Pánovým srdcem. Pán k nám

přichází i z nás vychází jako První. Znamky jezuity, který přijal „milé pozvání“ dovnitř Pánova Srdce: vroucí láska k Pánu, skutečná pravdivost a spolehlivý vztah k druhému. Učíme se tomu, přebýváme-li co nejtrvaleji v Pánově přítomnosti.

Kristovo Tělo je „trojí“: eucharistie, církev a každé proměňující se (naše) tělo. Pokud někdo nepřijímá růst (inkarnaci) do našich životů, chce se spasit jen svým moralizováním. Ale to ještě není cesta nápravy. Askeze bez proměnlivosti vzhledem k tepu Srdce je farizejství a manipulující stagnace. Askeze vitální, plná oplodňujícího Ducha, postupuje do stále větší roviny Skutečnosti. Nejbolestivější je mít chudobného ducha (ubohost lidských předpisů), v němž není Kristova tvůrčí Chudoba Bohatého Srdce. Kdo se naplno rozhodne pro Pánovo Srdce, začíná žít mučednictví. Mučednictví pro poslední dny světa.

Jako Otec poslal Syna, tak (nám) Ježíš posílá Marii. Moudrost vychází z pokoje, který je plodem přijatého *gejziru* lásky. Všednost a rutina denně naše srdce posvěcuje a vychovává k velkorysosti. Nádeničina a věrnost jsou skvělou askézí ducha (v Duchu). Pán objímá každého, kdo po objemutí touží. Hle, Hospodin zavolal, a služebník ho zaslechl! Nasloucháme a čekáme na *pukání srdcí*. Čistota srdce (zahrnující i ryzost záměrů) odpovídá důvěře Pánu: intimity s ním. Praktická láska je žité milosrdenství. Pánův Druhý příchod je pozvolný, náležitě předpřipravený navíjením Ducha, promyšlený do všech detailů.

Srdce ženy je schopno pochopit v plné míře, co je Kristovo kněžství. *Čím více ticha, tím více Pánovy přítomnosti.*

Porodit někoho duchovně v Pánově Srdci znamená, že ho neopouštíme, ale stále Pánu „připomínáme“. Čím více jsme sami ničím, tím více on koná. Nebe sestoupilo na zem. V eucharistické věčné přítomnosti se všichni setkáváme: nebe se zemí, vztahy, které teprve budou božskými Vztahy. Hlubiny Ticha jsou spanile tvůrčí. Duchovním životem je vždy oplodňován fyzický, světský život. *Ž Proměňování* (absolutně božské Ticho) *při mši vycházejí všechna zjevení v církvi.*

Každé ráno se oblékáme do Pánova Srdce. Pak můžeme Pánův pokoj rozlévat dovnitř ostatních srdcí. Trojjediná Hvězda Pánova zrození v srdcích nikdy neuhasne. Hloubka studny odpovídá naší konkrétní touze. *Co píše Pánovo Srdce v mém srdci?* Přijetí Pánova slova není možné u toho, kdo netouží po svobodě. Čím více jsme plni Boha, tím více se z nás lidé mohou radovat. Díváme-li se Pánovi do Očí, vidíme pohyby jeho Srdce. Dýcháme (tj. projev Ducha) Pánovy bolesti. O Božím tajemství nemáme ani tolik mluvit, jako je žít.

Rozjímáme o trojjediném pláči, o trojjediné slze Pána. Bolest je vždy ukazatelem svatosti. Je-li naše bolest Pánova, pak můžeme do srdcí ostatních přinést naději. Nepřátelé Pánova života si nebudou vážit naší lásky. Světská moudrost o Boží moudrosti ani nepřemýšlí. Jedině život v Srdci dává smysl bolestem vyzrávání. Hořící Krev, uschovaná ve zlatém kalichu liturgie (Pán své utrpení vždy skrývá oblečen do slávy), nás vždy co nejdůvěrněji políbí.

Několik postřehů k tématu *teologem v našich časech*. Zdálo by se, s odvoláním na někdejšího profesora Ratzingera, že nabízet teologům body k reflexi, je jako házet bombu na křehký led. Nejde ani o to, zda je nabízí de Lubac nebo pan Čmrndlo. Anebo si můžeme posloužit postřehem Balbínovým, že spíše cukrář oslovuje cukráře než teolog teologa. Z druhé strany: nepřetěžujme obavy navýšením eventualit.

Možná si klademe otázku, kolik teologů naše země vlastně skýtá. Jsme jimi ze samozvanectví, kvůli razítku zaměstnavatele, z ochotnického zájmu, nebo že se činíme arbitry druhých? Je pro nás nosnou jistotou, že nás Pán (teologicky) zavolal, že jde o *jeho povolání*?

Dříve se hovořilo o drolení teologie na specializace více, v současnosti spíše o splývání specifík do společného (nadřazeného) jmenovatele. To, že někdejší otázky pro moralistu byly odlišné od biblisty, dnes možná tolik neplatí. Sektory zájmů (nejen třeba oborové rady fakulty praktického zaměření se spekulativněji pojatou teologií) už splývají vjedno; ale i osobní setkávání jednotlivých teologů není neseno tolik vyprofilovanými odvětvími, nýbrž obecněji stejnými problémy i výměnou

zkušeností (třeba didaktika předmětu při dnešní výuce online).

A přesto teologem není pouze ten, který pracuje v akademickém prostředí či již vstoupil coby emeritus do důchodových souřadnic, ale rovněž ten, který seznal, že jeho teologizování je spíše badatelské, formační nebo probíhá v ochromeném stavu zdravotních limitů. Zdařile o teologu neakademickém píše třeba Przywara (ale také i zmíněný Ratzinger ve vydané čítance jeho textů).

Neměli bychom apologeticky zúžit identitu teologa na unáhleně přijatý výrok Evagriův „kdo se modlí, je teolog“, byť platnost takového tvrzení je zásadní. V našem krátkém zamyšlení ani nezkoumáme, co je a není modlitba, i když se podle přístupu k ní právě jakost našeho teologizování pozná. Ale nějak chápeme ono „být teologem“ jako poslání, které je nevynutitelné, ač je závazné: a přitom zůstává „půvabné“. Jde především o chválu Pánovy vznešené dobrotivosti (srv. *Ef* 1,6). Dějiny teologie, od midrašových hloučků, přes církevní otce, rozkvět teologizování v jednotlivých etapách staro-novověkých atd. přece zná pestrá vlnobití. Neklademe si otázky „nové pod sluncem“. Některé si nyní uvedme:

V jakém stavu či rozpoložení se nyní jako teolog nacházím. Mám svobodu vzhledem k druhým, ale rovněž se ptám: vnímám, jak mne coby teologa přijímají druzí? – Vychází moje teologizování ze spojení s Pánem? Je důvěrné, nebo jen obecné? – Rozumím nadále teologizování z povolání, a to ve smyslu poslání? Dá se vůbec zjistit, odkdy moje rozhodnutí věnovat se explicitně teologii trvá, zda se váže k nějakému předělovému bodu mého života, nebo jednoduše vyplynulo ze situace, takže o nějakém počátku (duchovního povolání) nepřemýšlím? Anebo

zase: Nikdy bych tak vznešený či vyhraněný pojem na sebe nevztáhl! Jiný by naopak odvětil: Jde o životní dotek něčeho *vis maior!*

Vychází a spoludoprovází moje teologické nasazení život s Písmem, uvnitř Písma? –Rozjímám ho, je tak bazální, že podle něho utvářím svůj život, a tím i teologickou profilaci? – Nevnímám kolizi mezi modlitbou, Písmem a teologickým myšlením? Kdy toto napětí začalo? Není zaobírání se teologií překážkou mé osobní meditaci?

Mám možnost témata a svoje postoje, jako i plusy s minusy, s někým konzultovat? Jde o kompetentního člověka, blízkého přítele? Anebo jsem udělal „jednou provždy“ zkušenost, takže druhé svými zájmy nepřetěžuji? Možná jsem si tuto otázku nikdy nepoložil. Anebo zase: Bohužel, nikoho jsem nenašel. Buď „narazím“ na hodnocení úlisné, nebo zdrcující. Nejsem jen skladovač, soukromý uchovávatel témat,³⁹ jež se do světa misijně nerozlétnou?

Vnímám svobodu bádání a sdělování? Anebo podotázka: Zaobírání se tématy není ničím omezováno, ale sedím v nevytopené místnosti, jsem povinován odbíhat za nesouvisejícími (nejen důležitými) starostmi, nemám dostatečný přístup ke knihovně, zajištění internetu není spolehlivé, k tomu ten starý počítač... Anebo: Mám obtíže hovořit o teologickém charizmatu už od počátku; (třeba) představený mi nejen nedůvěřuje, ale považuje takový styl života (teologii) za zbytečnost. Jsem ochromován (nespravedlivou, zaujatou) veřejnou cenzurou.

³⁹ *Storage operator.*

Mají mne za autora diskutabilního, jednostranně vykojeného: s mysticismy, s protipapežským akcentem, málo praktického a srozumitelného, nebo zase popularizujícího,⁴⁰ sázejícího na představené,⁴¹ kteří jsou v místní církvi v „kurzu“; mám za to, že jsem na „seznamu nežádoucích“. Anebo: Nikdy jsem neměl v této oblasti problém. To, o čem píši, nikoho neprovokuje, ani se tím nikdo nezaobírá; přijímají to, jelikož mám za sebou vydatnou autoritu, dokáži si zaplatit vydavatele. Anebo: Nikdo to ve velkém množství ani nečte; zasedl si na mne vlivný kritik (tak se alespoň domnívám); už jen píši v novinách sloupce a vydávám eseje jako reakci na dobovou problematiku; hlubší teologii nijak nepromýšlím (psát o muslimech je pro mne tak snadné, jako když vyslovuji kdekoli „nejosobnější“ svědectví). – Anebo: Vždy jsem si považoval, že mohu svobodně sdělovat to, co považuji za nosné. Než se můj styl vyprofiloval, usadil, trvalo dlouho; jsem vděčný za kritické podněty.⁴² Dále: Rád se přizpůsobuji trendům, vždyť svůj názor ani nemám.

Kým jsem byl formován? Nepatřím mezi ochotníky, autodidaktiky, s nedůvěrou, že by mně někdo mohl vůbec nabídnout souvislejší podněty?⁴³ Svého oblíbeného teologického autora doposud nemám, ani mi není vyložene blízká nějaká teologická škola. Svou nezakotvenost považuji dokonce za plus: nemusí mne rmoutit, že bych byl označován za „specifického“. Jednoduše mám „všechny rád“ ve smyslu: každý dělá něco užitečného.

⁴⁰ *Catechesis sublimior.*

⁴¹ *Auditor curiae.*

⁴² Napěchované solí: *eruditionis sale refertissimis.*

⁴³ *Quaesita oratoria.*

Od počátku se dostávám do konfliktu se svědomím. Anebo: Potýkám se s nevzdělaností místních Kotěhůlek, pálí mne obludná povrchnost jménem užitečnosti. Na nějaké rozhodnutí Magisteria ani nedbám, anebo: Dokáží si ho „ocitovat“ tak, jak se mi to hodí; Krédem (například *unam catholicam, filioque*, celkově) se už nezaobírám, anebo: Teprve díky teologii jsem poznal, jak jsou věty Vyznání hluboké, osobní, formující i podnětné. – S morálními rozlišeními a praxí při jejich provedení vedu spíše vnitřní spor v rovině neznalostí druhých, než že bych měl sám takový problém. Dlouhodobě mne sužuje „intelektuální“ spor s kolegou: závidím mu, obviňuji z nedostatku vědecké akribie a lichocením mocným. Podobou seminární formace bohoslovců, jejich pochopení či přijetí teologie a vděčností za ni, se velice rmoutím.

S podřízenými na svém „teologickém“ pracovišti nejednám citlivě, neinspiruji je, nedbám o jejich růst, vychoval jsem si z nich poskoky (jsou to chystatelé nádobí při schůzích: *credentius*), lidi na mně závislí a v postojích dvojací. Nedokáží někomu něco vytknout. Nadanější a myslitelsky ohebnější ponižuji, nepodporuji, nechávám je i „ve stychu“. Rád se činím rozsuzovatelem jejich „banálních“ sporů (jde o „pubertální“ *theatrum minus*). Žáka jsem si nevychoval. A ten jeden, co kdysi ode mne odešel, mě dodnes trápí.

Promýšlím praktický dopad svých reflexí? Nebo: Mám možnost zahlédnout účinky svého bádání, nepochybuji o důležitosti teologické specializace vůbec, nejsem apatický vůči tomu, abych si položil palčivou otázku, že to, co dělám, má smysl? Vždyť teologie i ve světě je okrajová „záliba“! Anebo: Jsem kantor, takže co vím, předávám

(mechanicky) dál – žádné jiné vazby a souvislosti n sleduji. Patřím v pedagogickém sboru spíše mezi vysedávče v grémiích; anebo: Nechávám „teologii“ úspěšným podnikatelům. – Anebo: Teologii nevyučuji, pouze mám okruh svých blízkých; snad dbám na občasný výjezd do terénu; publikovat jsem (nejen populárně, ale i odborně) už přestal. Vše prostě „nechávám“ na Pánu Bohu. – Raději sleduji sociální sítě; dlouho jsem se již nezačetl do hutnější teologické literatury? Anebo: Práci na počítači nerozvíjím, takže mi zůstává uzavřená celá oblast internetových informačních zdrojů.⁴⁴

Anebo: Pánu děkuji, že jsem si už v teologii našel svoje životní téma. Teologizování považuji za službu v církvi, i když v ní „přebývají“ věřící (vskutku) rozmanitých postojů. Usiluji o to, abych prohluboval kompetentní znalost i v jiných oborech, které mi teologii umocňují. – Vnímám, že můj slovník stagnuje; vlastně nepublikuji proto, že se nedokáži důsledněji „výrazově“ rozvinout. Zakouším dlouhá léta palčivé napětí mezi jazykovou vybaveností a prožívanou zkušeností. Neznám pořádně žádný světový jazyk, takže jsem se uzavřel před širší vzdělaností, oborovými kolegy i před zahraničními prameny.

Jak bych si počíнал, pokud bych nyní stál před Pánem a pověděl mu, co jsem pro něho v teologii vykonal? Řekl bych mu: Pane, tebe jsem hledal z celého srdce?

Tři rozpoložení srdce: momentální klid, bezmocnost v nečinnosti, vděčnost za přítomnost. V lochu Leopoldova

⁴⁴ *Quaestiones et responsa eruditorum.*

se v padesátých letech setkali tři muži. Jistý kanovník povídá: Jsem rád, že nejsem drásán vnitřními, téměř neopanovatelnými pochody, když jsem si dříve, na svobodě, vedl tichou, dlouhatánskou řeč s kolegou knězem, který jinak žehnal, odlišně zpíval, jinak kázal, odlišně duchovně radil. Nyní si nadužívám pokoje, byť nemohu ani zpívat, ani kázat (žehnat a radit snad ano).

Jiný obyvatel téže cely, někdejší náboženský aktivista, vypovídá zase to svoje: Byl jsem aktivní a smál jsem se nejen pod vousem, že jiní jsou pasivní. Nechci ani pomyslit, jak ti, kteří jsou aktivní teď, se mi smějí, mně pasivnímu. Měl jsem tolikrát po ruce tunu kibicování, nyní jsem bezmocný. Nevím si rady ani se sebou, ani s těmi, kteří ode mne očekávají nějaký podnět. Jednoduše jsem zašmodrchaný, teď mám útlum.

Další svědek tehdejšího času, kostelník: Jsem rád, že jsem mezi vámi. Že vůbec mohu žít a dýchat, nedokáži ani vysvětlit. Občas mi ruka ve vzduchu spadne, protože by ráda zatahala za zvonek, a není ho. Také už nemohu dávat pohlavky nezbedným ministrantům. Najednou si ve vzpomínkách vybavuji, co jsem všechno dělal špatně: koupil si pivo za dar pro kostel, našťástí to nebylo často, nepochválil ženy, které namáhavě praly kostelní prádlo, to bylo naopak často, chtěl mít mši kněží se zdlouhavými kázáními hned za sebou. Je to obrovská milost, že to mohu pojmenovat a už nechťít dělat špatně.